

Nr 28.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående kronans deltagande i viss vattenreglering beträffande Skellefte älv; given Stockholms slott den 14 januari 1931.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Ola Jeppsson.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 14 januari 1931.

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena friherre RAMEL, statsråden GÄRDE, HAMRIN, VON STOCKENSTRÖM, STADENER, GYLLENSWÄRD, LARSSON, HOLMBÄCK, JEPSSON, HANSÉN, RUNDQVIST.

Departementschefen, statsrådet Jeppsson anmäler fråga om kronans deltagande i viss vattenreglering beträffande Skellefte älv och anför därvid:

Skellefte älv har mellan Storavan och älvens utlopp en längd av omkring 207 kilometer och en sammanlagd fallhöjd av något över 418 meter. I sin övre del avvattnar älven en mängd stora sjöar, bland vilka märkas Hornavan, Uddjaure och Storavan om respektive 248, 179 och 174 kvadratkilometer. Vid Storavans utlopp bestämes vattenståndet i älven så gott som uteslutande av förhållandena inom fjällområdet och sjöarnas förmåga att magasinera den från nämnda område avrinnande vattenmängden. Avrinningen i älven

växlar också betydligt under de olika årstiderna, vilket i hög grad försvårar ett rationellt utnyttjande av vattenfallen. Enligt gjorda beräkningar uppgår vattenavrinningen i älven vid Storavans utlopp till omkring följande antal kubikmeter i sekunden, nämligen vid exceptionell lågvattenmängd 13, vid 9-månaders vattenmängd i medeltal 36, vid medelvattenmängd 94 och vid exceptionell högvattenmängd 504.

På initiativ av Skellefteå stad, vilken äger en stor del av vattenfallen i älven, har sedan flera år tillbaka pågått förarbeten för genomförande av en reglering av vattenföringen i älven. Efter framställning av vattenfallsstyrelsen har Kungl. Maj:t genom beslut den 19 mars 1920 till bestridande av kostnaden för denna utredning anvisat ett belopp av 6,000 kronor såsom bidrag från kronan, vilken jämväl äger en avsevärd fallhöjd i älven.

I skrivelse den 20 oktober 1930 har *vattenfallsstyrelsen* gjort framställning i fråga om kronans deltagande i en ifrågasatt reglering av avrinningen från sjöarna Uddjaure och Storavan. Styrelsen anför härutinnan följande:

De utredningsarbeten, som igångsatts för regleringen av Skellefte älv, hava numera fortskridit så långt, att en plan, dagtecknad den 19 mars 1930, rörande reglering av sjöarna Uddjaure och Storavan är genom Skellefteå stads försorg upprättad av aktiebolaget Vattenbyggnadsbyrån. Enligt denna plan skulle regleringens genomförande ske i tre stadier, dragande en engångskostnad av respektive 1,800,000, 1,000,000 och 1,050,000 kronor samt en årskostnad av respektive 135,000, 70,000 och 75,000 kronor. Häremot svarar en årlig energivinst per meter fallhöjd av respektive 0.25, 0.48 och 0.56 miljoner kilowattimmar.

Skellefteå stad har hos vattenfallsstyrelsen hemställt, att kronan såsom jämte staden den huvudsakligaste fallägaren i älven ville jämte staden hos vattendomstolen anmäla sig som sökande till regleringen och jämlikt grunderna för vattenlagen deltaga i kostnaden för densamma, dock att staden skulle gentemot kronan förbinda sig att tills vidare gälda alla kostnader, intill dess kronan bebyggde något av sina fall.

I Skellefteälvens övre fallsträcka, från Storavan till och med Vargforsen, om tillhoppa 237.4 meter torde kronan äga omkring 174 meter eller omkring 73 procent. I den nedre fallsträckan, från Vargforsen till havet, äger kronan nästan ingenting, Skellefteå stad cirka 81 meter eller nära 45 procent och enskilda byamän något över 99 meter. Därvid bör dock bemärkas, att de vattenfall, som icke ägas av staden, knappast äro utbyggbara. Staden äger ock de enda utbyggda fallen i älven, nämligen Finnforsen och Krångforsen.

Efter underhandlingar mellan vattenfallsstyrelsen och staden har förden skull under förutsättning av Kungl. Maj:ts godkännande ingåtts avtal angående bidrag från kronans sida till kostnaderna för reglering av sjöarna Uddjaure och Storavan i Skellefte älvs vattensystem. Skellefteå stad är för sin del beredd att ensam tillsvidare bekosta hela regleringen, ty staden beräknar, att regleringsvinsten enbart för stadens bebyggda fall motiverar nedläggandet av den kostnad, regleringen medför.

Det i styrelsens skrivelse omnämnda avtalet är av följande lydelse:

Avtal.

Mellan Kungl. Vattenfallsstyrelsen, här nedan kallad Styrelsen, och Skellefteå stad, här nedan kallad Staden, är följande avtal träffat.

Därest Staden önskar genomföra reglering av avrinningen från sjöarna Uddjaure och Storavan i Skellefte älvs vattensystem, förpliktigar sig Styrel-

sen å Kungl. Maj:ts och Kronans vägnar såsom ägare av vattenfall i älven att — under förutsättning av Kungl. Maj:ts medgivande — ingå såsom medsökande i företaget. Därvid skall såsom villkor gälla,

att den tekniska och ekonomiska planen för företaget blivit av Styrelsen granskad och godkänd,

att Styrelsens skyldighet att lämna bidrag till regleringskostnaden icke inträder, förrän något av Kronans fall i älven blivit bebyggt med ett kraftverk, vid vilket den genom regleringen vunna ökningen i lågvattenmängden kan nyttiggöras,

att Staden följaktligen skall, innan Styrelsen undertecknat ansökningen om tillstånd till företaget, avgiva en förbindelse att gentemot Kronan ensam intill denna tidpunkt ansvara för alla kostnader för regleringen av vad slag det vara må,

att beloppen av Styrelsens bidrag till kostnaderna för företaget skall bestämmas efter den båtnad Kronans bebyggda fall genom företaget vinna, jämfört med båtnaden för Stadens bebyggda fall, varvid reglerna i fjärde, femte och sjätte styckena i 3 kap. 6 § vattenlagen skola i tillämpliga delar lända till efterrättelse, varvid dock amortering av kostnaderna för den tid Staden ensam nyttjat regleringen skall äga rum på sådant sätt, att desamma årligen amorteras med en fyrtiondedel ($\frac{1}{40}$) av deras ursprungliga belopp,

att Styrelsens bidrag till löpande drift- och underhållskostnader för företaget skall bestämmas efter den båtnad Kronans bebyggda fall genom företaget vinna, jämfört med båtnaden för Stadens bebyggda fall, samt

att eventuellt bidrag till anläggningskostnaderna, vilket lämnas av flottningföreningen eller annan tredje man, skall fördelas på Staden för och Styrelsen (i den mån dennas bidragsskyldighet inträder) i förhållande till storleken av dem åliggande bidragsskyldighet.

Skellefteå den 5 juni 1930.

Stockholm den 10 juni 1930.

Skellefteå Stads Kraftverk

Kungl. Vattenfallsstyrelsen

HENNING WIKSTRÖM.

G. MALM.

T. Björnbom.

W. BORQUIST.

Sam Malmfors.

Vattenfallsstyrelsen anför vidare, att styrelsen, som enligt sin instruktion har att efter lämnat bemyndigande vidtaga åtgärder, ägnade att främja tillgodogörandet av vattenkraften inom landet, funnit den ifrågasatta regleringen vara ur nämnda synpunkt väl motiverad samt därjämte ägnad att tillgodose kronans intresse såsom fallägare i Skellefte älv utan att åsamka kronan några utgifter förrän regleringsvinsten i samband med utbyggande av något av kronans fall kan tillgodogöras. Styrelsen hemställer alltså om godkännande av nämnda avtal.

Av det anförda läser framgå, att den ifrågasatta regleringen av sjöarna Uddjaure och Storavan kommer att bliva av stor betydelse för ett rationellt utnyttjande av vattenkraften i Skellefte älv. Med hänsyn till såväl den allmänna nyttan av ett sådant företag som fördelen därav för kronan vid framtida utbyggande av dess vattenfall i älven torde kronan böra deltaga i det planerade regleringsföretaget.

Departements-
chefen.

Att nu angiva de kostnader, som kunna uppkomma för kronan genom deltagande i företaget, torde vara omöjligt. Såsom framgår av avtalet, uppstå kostnader för kronan först om kronan utbygger något av sina vattenfall i älven. Vidare bliva kostnaderna beroende av den omfattning, i vilken utbygget sker, ävensom av tidpunkten därför. Därest avtalet godkännes, kommer kronan sålunda att vid framtida kraftverksbyggnader i älven bliva skyldig erlægga den del av regleringskostnaderna, som vid samma tidpunkt kvarstår oamorterad och som belöper på den vid kronans kraftverk utnyttjade fallhöjden. Bestämmelserna i avtalet torde sålunda få anses vara för kronans del tillfredsställande.

På grund av vad jag här anfört är jag beredd tillstyrka godkännande av det mellan vattenfallsstyrelsen och Skellefteå stad villkorligt ingångna avtalet. Med hänsyn till den kostnad, som enligt avtalet kan framdeles tillskyndas kronan, läser dock medgivande beträffande kronans deltagande i regleringen böra inhämtas av riksdagen.

I detta sammanhang må framhållas att, enligt vad jag inhämtat, tidpunkten för ett utbyggande av kronans vattenfall i älven torde vara ganska avlägsen. I varje fall synes, såvitt nu kan bedömas, inom amorteringstiden knappast komma i fråga att utbygga något annat vattenfall än möjligen Vargforsen, vari kronan äger största delen.

På grund av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att kronan må för bättre utnyttjande av vattenkraften i Skellefte älv i huvudsaklig överensstämmelse med i statsrådsprotokollet angivna grunder deltaga i regleringen av sjöarna Uddjaure och Storavan.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

F. Wessberg.